

Telemark
fylkeskommune

Kontrollutvalets årsmelding 2019

Telemark
Agder og Telemark
Kontrollutvalgssekretariat IKS

1. INNLEIING

Årsmelding for Telemark kontrollutval for 2019 skal gje eit bilete av utvalet si formelle rolle, forholdet til revisjonen og sekretariatet og dei viktigaste sakene som er handsama i året som har gått. I høve kommunelova er kontrollutvalet det einaste politiske utvalet ei kommune er pålagt å ha, utanom formannskapet.

Kontrollutvalet si hovedoppgåve er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltninga på vegne av kommunestyret, og sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Utvalet gjev kvart år ei uttale til kommunerekneskapen. I tråd med forskrift for kontrollutval, skal utvalet rapportere resultatet av dei forvaltningsrevisjonsprosjekta og selskapskontrollane som vert gjennomført årleg. Kontrollutvalet rapporterer direkte til fylkestinget.

2. SAMANSETNAD AV KONTROLLUTVALET

Alle fylkeskommunar er pliktige til å velje eit kontrollutval på det konstituerande fylkestingsmøtet etter kvart fylkesval. Fylkestinget kan velje nye medlemmer til kontrollutvalet i løpet av valperioden, men då må heile utvalet formelt veljast på nytt. Reglar for val av medlemmar til kontrollutvalet er nedfelt i ei eiga forskrift. Det er strenge avgrensingar for kven som er valbare til utvalet, mellom anna kan ein ikkje vere tilsett i fylkeskommunen.

Telemark kontrollutval har for perioden 2015 – 2019 denne samansetnaden:

Medlemmer		Varamedlemmer
Leiar	Per Lykke (H)	Vara H
Nestleiar	Einfrid Halvorsen (Ap)	Inger-Lise Wiersdalen
Medlem	Leif Refsdal (KrF)	Erik Søndagård
Medlem	Tor Erik Baksås (Sp)	Vara Ap
Medlem	Karianne Hansen (FrP)	Bjarne Bakken Ruth Ryste Vara FrP Jon Pieter Flølo Nelly Olsen Adrian Ness Løvsjø Vara KrF Kristian Espeland

	Vara Sp Per Simon Slettebø Rønnaug Woxen Toen Tone Sofie Dale Solvang
--	---

Kommunelova krev at minst eitt av medlemmane skal veljast blant fylkestinget sine medlemmar. Departementet har tolka dette slik at dette gjeld val ved fylkestinget si konstituering. Leiar Per Lykke er fast medlem av fylkestinget.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommunelova § 77 er fylkestinget pålagt å opprette eit eige kontrollutval som skal stå for løypande tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltninga og dei folkevalde organa som fylkestinget har oppretta. Tilsynet og kontrollen skjer i fylkestinget sin stad.

Kommunelova § 77 slår fast:

4. «Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).»
5. «Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.»

Kontrollutvalet sine oppgåver er i utgangspunktet gitt i kommunelova § 77, og i forskrift om kontrollutval av 15.06.2004, men fylkestinget kan konkret be utvalet utføre særskilte tilsynsoppgåver på deira vegner. Kontrollutvalet si hovudoppgåve er å føre tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltninga på vegne av fylkestinget og sjå til at fylkeskommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kontrollutvalet skal ifølgje kommunelova sørge for mange oppgåver som vi vil komme nærmare inn på seinare.

4. OPPLÆRING OG KURS

Ein opplever at det vert stilt stadig større krav og forventningar til kva kompetanse Kontrollutvalet skal ha, både frå det politiske miljø og innbyggjarane. Regelverk endrar seg, og kontroll og tilsyn er eit komplekst felt som famnar om det meste av kommunal verksemd. Det er naudsynt å legge til rette for opplæring og kursverksem for alle medlemmar av Kontrollutvalet.

Kunnskap om kva rolle kontrollutvalet har, oppgåver og lovverk er sentralt for å utføre dei lovpålagnede oppgåvene utvalet har. Slik opplæring og kursing kan skje lokalt (haust- og vårkonferanse og andre tilbod i regi av Temark) eller gjennom ulike sentrale tilbod. Utvala vert årleg invitert til blant anna landskonferansen for kontrollutval i regi av Norges

kommunerevisorforbund (NKRF). Dette er ei viktig samling for å gje kontrollutvalsmedlemmane ny kunnskap, og det er ein arena der kontrollutvalsmedlemmar frå heile landet møtast og drøftar saker og arbeidsmetodar.

I 2019 deltok Leif Refsdal og Per Lykke på NKRF sin kontrollutvalskonferanse. Per Lykke deltok og på Temark sin vårkonferanse i Arendal.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalet fekk sekretariatsbistand frå Agder og Telemark kontrollutvalssekretariat IKS (Temark). Telemark fylkeskommune var medeigar i Temark.

Med oppdrag for 34 kommunar i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark var Temark eit av dei største kontrollutvalssekretariata i landet. Sekretariatet hadde 8 tilsette, fordelt på 4 personar ved hovudkontoret i Bø og 4 personar ved kontoret i Arendal. Fast sekretær for kontrollutvalet i fylkeskommunen i 2019 var Ingebjørg Liland.

Sekretariatet førebua sakene til kontrollutvalet, skreiv saksframstillingar, sytte for praktisk tilrettelegging og oppfølging av møte, samt følgde opp kontrollutvalet sine vedtak.

I det pågående arbeidet var sekretariatet bindeledd mellom utval og revisjonsselskap og mellom utval og administrasjon, og utførte oppgåver på vegne av kontrollutvalet.

6. REVISJON

Fylkeskommunen var medeigar i, og hadde avtale om levering av revisjonstenester med Telemark kommunerevisjon IKS (TKR). Selskapet leverte revisjonstenester til 20 kommunar og ein fylkeskommune.

TKR utførte rekneskapsrevisjon, forvalningsrevisjon og selskapskontroll for Telemark fylkeskommune. Avtalen mellom TKR og fylkeskommunen omfatta timer til fordeling på rekneskapsrevisjon og forvalningsrevisjon. Selskapskontroll var ei teneste som vert kjøpt i tillegg.

Oppdragsrevisor for fylkeskommunen var Birgitte Holmberg og oppdragsansvarleg revisor var Lisbet Fines. Kirsti Torbjørnson var oppdragsansvarleg forvalningsrevisor.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på ein god måte har kontrollutvalet lagt vekt på å be fylkestinget om økonomiske rammer som gjer det mogleg med den aktiviteten som det vert lagt opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalet er i tråd med kommunelova pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsverksemda i fylkeskommunen.

Rekneskapstala for den samla kontroll- og tilsynsverksemda i fylkeskommunen kjem fram av kommunen sitt samla årsrekneskap Ansvar: 1003 Kontrollutvalet.

Kontrollutvalget	Budsjett (end) 2019	Regnskap 2019
Utvalget	642 600	505 073
Revisjon	2 742 900	2 742 900
Sekretariat	600 900	600 900
Sum utgifter	3 986 400	3 848 873

Kontrollutvalet fekk lagt fram ei eiga sak som går på økonomien knytt til kontroll- og tilsynsverksemda, slik at kontrollutvalet kunne halde seg oppdatert på utvalet si økonomiske stilling, i tillegg til kostnadane til sekretariat og revisjon.

8. KONTROLLUTVALETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Møter 2019

Kontrollutvalet har i 2019 gjennomført 7 møter og handsama 44 saker.

Opne møter

I likskap med andre folkevalde organ er møta i kontrollutvalet som hovudregel opne. Sakskart, saksdokument og protokollar vert løypande lagt ut på kommunen og sekretariatet sine heimesider (www.temark.no).

Deltaking frå administrasjonen

Fylkesrådmannen deltar (etter innkalling) på kontrollutvalet sine møter. God dialog med den administrative leiinga er ei styrke for kontrollutvalet i sitt arbeid.

I tillegg til fylkesrådmann Evy-Anni Evensen har følgande frå administrasjonen delteke på møter i 2019:

- Regional- og samferdselssjef, Hildegunn Sørbø (24.1.19, 13.6.19, 29.8.19)
- Teamleder Kollektiv Wenche Beate Rangnes (14.3.19)
- Økonomisjef Marianne Tovsen Savio (25.4.19)
- Regnskapssjef Rut R. A. Hauknes (25.4.19).

I tillegg har desse møtt i kontrollutvalet

- styreleiar i Kragerø Fjordbåtselskap Lars Stärk (14.3.19)
- dagleg leiar i Telemark Utviklingsfond Terje bakka (25.4.19)
- Statens vegvesen v/Ingunn Foss (29.8.19)

Kommunens verksemد = mangfold av saker

Ein stor del av kontrollutvalet si saksbehandling omfattar forhold utvalet er pålagt å arbeide med, gjennom krav i kommunelova § 77 og forskrift om kontrollutval.

Kontrollutvalet kan etter oppmøding frå kommunestyret, etter innspel frå innbyggjarane eller på eige initiativ ta opp forhold ved kommunens verksemd, som kan knytast til utvalets tilsynsarbeid. Kva fokus som veljast i dei ulike arbeidsoppgåvene er det i stor grad opp til utval et å definere sjølv.

Saker handsama i kontrollutvalet 2019:

- Godkjenning av innkalling (eiga sak i kvart møte)
- Godkjenning av protokoll (eiga sak i kvart møte)
- Referatsaker (eiga sak i kvart møte)
- Eventuelt (eiga sak i kvart møte)
- Orientering frå revisor

- Forvaltningsrevisjonsrapport Bypakke Grenland fast 1
- Henvendelse vedrørende stiftelsen Sjøfartens hus
- Vurdering av revisors sjølvstende 2019
- Oppfølging av selskapskontroll – Kragerø Fjordbåtselskap IKS
- Rapport frå forvaltningsrevisjon Vigo IKS
- Orientering – avtale om ekstern rådgiving i forvaltningsrevisjon av Bypakke Grenland - Lilleelvkrysset
- Årsmelding 2018 for kontrollutvalet
- Årsrekneskap 2018 Telemarkskanalen
- Årsrekneskap 2018 Telemark fylkeskommune
- Årsrekneskap TUF
- Oppfølging av forvaltningsrevisjon om næringsarbeid i Telemark fylkeskommune
- Undervegsrapportering – Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Bypakke Grenland – Lilleelvkrysset»
- Val av revisjonsordning og revisor
- Undervegsrapportering – Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Bypakke Grenland – Lilleelvkrysset»
- Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Journalføring og innsyn»
- Handtering av varslingssaker – Telemark fylkeskommune
- Oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjekt – Bypakke Grenland fase 1
- Orientering om tilsynsrapport – Stiftelsen Sjøfartens Hus
- Revisors sjølvstende
- Forvaltningsrevisjonsrapport – Fylkesveg 32 Gimlevegen - Augestadvegen
- Pengebruk i fylkeskommunale bompengeselskap
- Oppfølging av selskapskontroll – Kragerø Fjordbåtselskap IIKS
- Overordna revisjonsstrategi for reknesaksrevisjon 2019
- Forslag til budsjett for kontrollarbeid 2020
- Tilbakemelding til fylkesmannen etter tilsyn – Spesialundervisning i vidaregåande skule
- Oppfølging av eigarskapskontroll – Eigarstyring og tiltak for å sikre kompetente styre – evaluering, val og samansetjing

- Innspel til plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll i Vestfold og Telemark fylkeskommune

9. REKNESKAPSREVISJON

Revisjon av årsrekneskapen er ein heilt sentral del av kommunen sin eigenkontroll. Revisor skal gje tryggleik for at ein kan stole på informasjonen fylkeskommunen gir om økonomien sin. Dette er ei viktig oppgåve. Revisor er ein uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontrollar kan avdekke og førebygge feil og manglar i den økonomiske rapporteringa. Revisor vil i tillegg rettleie kommunen for å bidra til å førebygge og avdekke feil og underslag.

Kontrollutvalet skal sjå til at fylkeskommunen blir revidert på ein tryggjande måte. Utvalet er difor avhengig av at revisor gir tilstrekkeleg rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalet og revisor har ein god dialog og god forståing av kvar deira oppgåver, er ein viktig føresetnad for å vere trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarleg utført.

Kontrollutvalet registrerer at revisor sitt arbeid med å utføre rekneskapsrevisjon dei siste åra er blitt meir omfattande, spesielt knytt til dei mange attestasjonsoppgåvene som vert utført på vegner av staten og andre offentlege organ. I tillegg til å gje skildringar og uttaler mottek kontrollutvalet jamleg i møte, informasjon om utført rekneskapsrevisjon. Kontrollutvalet har ved fleire høve gitt utsyn for at det vert gjort mykje godt arbeid innanfor området rekneskapsrevisjon og at dei er nøgde med måten revisjonen løyser oppdraget på

10. FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal bruke for å sikre at fylkeskommunen blir driven på ein måte som tar vare på innbyggjarane sine behov og rettar best mogeleg. Forvaltningsrevisjon er ei av de pålagte oppgåvene til kontrollutvalet. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøke om fylkeskommunen følgjer regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte.

Kontrollutvalet har vore delaktig i val av tema og utforming av problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegheitsvurdering, innanfor dei rammene som er gjevne av fylkestinget. Kontrollutvalet er delegert mynde til å bestemme korleis avsette ressursar til forvaltningsrevisjon skal nyttast, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i tråd med faglege krav i løpet av valperioden.

Sjølv om det er spesifikke krav til gjennomføring av ein forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalet involverer seg i val av problemstillingar, avgrensingar og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalet mogelegheita til å gå i djupna i ulike saksforhold, innan eitkvart verksemdosmråde i fylkeskommunen. Forvaltningsrevisjon vil difor kunne ha høg nytteverdi, både i utvalet si kontrollverksemd, og i fylkeskommunen sin internkontroll og forbettingsarbeid.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at fylkestinget er konstituert, utarbeide ein plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal

vedtakast av fylkestinget sjølv, men fylkestinget kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planperioden.

Revisjonen la fram overordna analyse og plan for forvaltningsrevision for Telemark fylkeskommune for kontrollutvalet i starten av 2016. Planen for 2016-2019 vart vedtatt i sak 16/16 av fylkestinget i 27.04.16.

Kontrollutvalet har handsama to forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2019, og følgt opp tre prosjekt:

Bypakke Grenland fase 1

Kontrollutvalet handsama i møte 24.01.19 forvaltningsrevisjonsrapport som omhandla Bypakke Grenland – fase 1. Rapporten tok føre seg følgjande problemstillingar:

- I kva grad er samarbeidet i Bypakke Grenland organisert og styrt i tråd med lovkrav og anbefalt praksis?
- I kva grad har rådmannen tilfredsstillande kontroll med kommunens/fylkeskommunens ansvar og oppgåver i arbeidet med Bypakke Grenland?
- I kva grad har Telemark fylkeskommune sikra tilfredsstillande kostnadsoppfølging i bypakkeprosjekt nr. 2 fv. 32 Gimlevegen-Augestadvegen (Lilleelvprosjektet)?
- I kva grad har Bypakke Grenland sikra tilfredsstillande kostnadsoppfølging med dette prosjektet?

Rapporten konkluderte med følgande tilrådingar at fylkeskommunen bør:

- sikre at delegering av mynde i bypakkesaker er i tråd med lovkrav.
- sørge for at arbeidet med oppdatering av rutinane for styring av enkeltprosjekt i Bypakke Grenland prioriterast, og takast i bruk i alle prosjekta.
- vurdere tiltak som gjer at samarbeidet om Bypakke Grenland kan handtere samarbeidsutfordringar på meir robuste måte.
- vurdere tiltak for ei meir aktiv styring av oppdrag som Statens vegvesen utfører på fylkeskommunens vegne.
- vurdere tiltak som klargjer fordeling av mynde og oppgåver mellom fylkeskommunen og bypakkeorganisasjonen.

Fylkestinget handsama rapporten i møte 11.04.19, sak 19/19. Kontrollutvalets innstilling om å Følge anbefalingane frå rapporten blei samrøystes vedteke.

Kontrollutvalet fulgte opp rapporten i møte 13.06.19

Fylkesveg 32 Gimlevegen - Augestadvegen

Kontrollutvalet handsama i møte 29.08.19 forvaltningsrevisjonsrapport som omhandla Fylkesveg 32 Gimlevegen – Augestadvegen. Rapporten tok føre seg følgjande problemstillingar:

- Er kostnadsramma forsvarleg utreda og basert på realistiske kostnadsanslag?
- Har fylkesrådmannen sikra at prosjektet er gjenstand for «tryggande kontroll»?

Kontrollutvalet fatta følgande vedtak i saka:

Innstilling til fylkestinget:

Fylkestinget tek forvaltningsrevisjonsrapport «Fylkesveg 32 Gimlevegen – Augestadvegen» til etterretning med følgande merknader.

Kontrollutvalet ser alvorleg på den store overskridelsen i Lilleelvprosjektet med kroner 127 millionar. KU konstaterer at forvalningsrevisionen slår fast at det foreligg ei uforsvarleg utgreiing av kostnadsramma ovanfor fylkestinget, og at det ikkje tilfredsstiller kommunelovas krav om forsvarleg utgreiing.

Prosjektet har vore styrt av ei politisk styringsgruppe og ein administrativ koordineringsgruppe. Skal ein ta lærdom av saka bør ein i framtida vurdere ein annan organisasjonsmodell med større skilje mellom det politiske og administrative.

Fylkestinget handsama rapporten i møte 11.12.19, sak 83/19. Kontrollutvalets innstilling blei samrøystes vedteke.

Næringsarbeid i Telemark fylkeskommune

Kontrollutvalet følgde opp rapport om næringsarbeid i Telemark fylkeskommune i møtet 25.04.19, sak 16/19. Kontrollutvalet tok saka til orientering.

Journalføring og innsyn

Kontrollutvalet følgde opp rapport om journalføring og innsyn i møtet 13.06.19, sak 22/19.

Kontrollutvalet fatta følgande vedtak:

Kontrollutvalet har motteke rapport i samsvar med fylkestingets vedtak av 24.10.18 pkt. 3.

Kontrollutvalet har og motteke god utgreiing frå fylkesrådmannen om tiltak administrasjonen har sett i verk for å følgje opp revisjonsrapportens anbefalingar.

Administrasjonen beklager dog at dokument knytt til Fen-saken ikkje tidligare blei journalført, men dette er nå følgt opp.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er ei av de pålagte oppgåvene til kontrollutvalet og er eit viktig verkemiddel for å sikre at selskapa vert underlagt demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalet har ikkje gjennomført selskapskontroll i 2019. Plan for selskapskontroll 2016-2019 vart utarbeida, handsama av kontrollutvalet og lagt fram for endeleg handsama av fylkestinget i sak 57/16 den 7.6.16.

Kontrollutvalet har følgt opp to selskapskontrollar/eigarsakskontrollar i 2019.

Kragerø Fjordbåtselskap

Kontrollutvalet følgde opp rapport om Kragerø Fjordbåtselskap IKS i møtet 13.03.19, sak 7/19.

Kontrollutvalet fatta følgande vedtak: *Kontrollutvalet er nøgd med dei tiltaka som er gjennomført for å følge opp anbefalingane i rapporten og tek attendemeldinga til orientering.*

Kontrollutvalet har i møte fått orientering om at alle tiltaka er oppfylt, unntatt retningslinjer for innkjøp. Kontrollutvalet ber om å få tilsendt retningslinjer for innkjøp etter reglane for offentlege anskaffingar når dei er vedteke av styret.

Kontrollutvalet fekk lagt fram selskapets retningslinjer for innkjøp etter reglane for offentlege anskaffingar i møtet 29.08.19.

Eigarstyring og tiltak for å sikre kompetent styre – evaluering, val og samansetjing

Kontrollutvalet følgde opp eigarskapskontrollen i møtet 05.12.19, sak 40/19. Kontrollutvalet tok saka til orientering.

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTANDE KOMMENTARAR

Kontrollutvalet si årsmelding for 2019 vert med dette lagt fram for fylkestinget til orientering. Ved å sjå årsplan og årsmelding for 2019 i samanheng, kan fylkestinget sjå om dei vedtekne oppgåver og målsettingar for kontrollutvalet er eller blir følgt opp.

Tønsberg, 19.03.20

Petter Berg
Leiar

Ingebjørg Liland
Utvalssekreær